

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2020-2023
 Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Eseistyka – warsztaty
Kod przedmiotu*	IIA2
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	studia pierwszego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	3 rok, sem. VI
Rodzaj przedmiotu	przedmiot specjalności: media i broker informacji
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Jolanta Kowal (członkini Zespołu Programowego kierunku studiów DiKS)
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Janusz Pasterski (autor programu)

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
6		20							2

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

- zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość historii literatury polskiej i powszechnej na poziomie maturalnym. Znajomość głównych gatunków publicystyki prasowej. Umiejętność analizy i interpretacji tekstów pisanych.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z podstawami historii i poetyki eseju.
C2	Zapoznanie studentów z głównymi osiągnięciami eseistyki XX i XXI wieku.
C3	Nabycie podstawowych kompetencji w zakresie pisarstwa eseistycznego.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student ma uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą wiedzę z zakresu: 1. języka polskiego, 2. literatury polskiej, 3. kultury w Polsce i w krajach UE (z uwzględnieniem kultury popularnej oraz mediów) ich podstaw teoretycznych oraz wybranych zagadnień z zakresu wiedzy szczegółowej.	K_Wo3
EK_02	Student ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego samodzielnego planowania i realizowania procesu uczenia się przez całe życie.	K_Uo9
EK_03	Student wypełnia zobowiązania społeczne oraz współorganizuje działalność na rzecz środowiska społecznego poprzez inicjowanie działań na rzecz interesu publicznego.	K_Ko3

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
<i>Nie dotyczy</i>

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1. Wprowadzenie w problematykę zajęć (miejsce eseistyki w publicystyce i w pracy dziennikarza, zagadnienia, lektury, literatura do samokształcenia, obowiązkowa praca pisemna) – 2 godz.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

2. Definicja eseju (<i>Ilustrowany słownik terminów literackich, Prasowe gatunki dziennikarskie</i>). Historia eseju (Jan Tomkowski, <i>Wstęp</i> , podrozdziały: <i>Gatunek i jego historia oraz Esej w Polsce</i>) – 2 godz.
3. Główne tematy polskich eseistów (Jan Tomkowski, <i>Wstęp</i> , rozdział: <i>Tematy</i>). Szkoła polskiego eseju (M. Wyka, <i>Uwagi o polskim eseju</i>) – 2 godz.
4. Wyznaczniki gatunkowe eseju (Wojciech Głowala, <i>Próba teorii eseju literackiego</i>). Konteksty gatunkowe eseju (felieton, artykuł, tekst naukowy, szkic krytycznoliteracki, dziennik, list, powieść) (Jan Tomkowski, <i>Wstęp</i> , rozdział: <i>Konteksty</i>) – 2 godz.
5. Prekursor eseju: C.K. Norwid, <i>Czarne kwiaty</i> (J. Tomkowski, <i>Pamiętnik artysty</i>). Ćwiczenia warsztatowe: rola „ja” w eseju, wybór i analiza tematu – zdefiniowanie problemu i postawienie pytania, oryginalność w eseju (praca w grupach) – 2 godz.
6. Klasycy eseju: Jerzy Stempowski, <i>Esej dla Kasandry; Księgozbiór przemysłowców</i> (J. Tomkowski, <i>Znacząca niepopularność</i>) – 2 godz.
7. Analiza wybranych tekstów – eseje feministyczne: Rebecca Solnit, <i>Mężczyźni objaśniają mi świat, Babka pajak</i> . Ćwiczenia warsztatowe: konstruowanie planu – kompozycja (luźna, fragmentaryczna), charakter próbny, subiektywizm jako warunek spójności, wielość perspektyw, dygresji i skojarzeń, przykłady z życia i z lektur, rola puenty (praca w grupach) – 2 godz.
8. Analiza wybranych tekstów – eseje o sporcie: David Foster Wallace, <i>Wtórny sport w alei tornada</i> . Ćwiczenia warsztatowe: esej podróżniczy; pisanie i redagowanie, rola detali (asocjacyjność) – 2 godz.
9. Analiza wybranych tekstów – eseje o fotografii: Wojciech Nowicki, <i>Sahib, Ostatnia podróż Marszałka, Entropia</i> . Ćwiczenia warsztatowe: esej biograficzny; pisanie i redagowanie, detal i refleksja – 2 godz.
10. Ćwiczenia warsztatowe: wstęp i zakończenie eseju, motto i puenta, stawianie pytań, subiektywizm i refleksyjność; wspólne pisanie eseju na wybrany temat (praca w parach: każda para przygotowuje jedno ogniwo). Podsumowanie zajęć. – 2 godz.

3.4 Metody dydaktyczne

- analiza tekstów z dyskusją, metoda problemowa, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja);
- praca pisemna (esej).

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Ocena znajomości opracowań, aktywności podczas zajęć i wypowiedzi w dyskusji; ocena pracy pisemnej	ćw.
EK_02	Ocena znajomości opracowań, przygotowania referatu i wypowiedzi w dyskusji; ocena pracy pisemnej	ćw.
EK_03	Ocena przygotowania referatu i wypowiedzi w dyskusji; ocena pracy pisemnej	ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunkiem zaliczenia przedmiotu są:

- obecność na zajęciach (dopuszcza się dwie nieobecności nieusprawiedliwione),
- aktywny udział w zajęciach (referowanie, wypowiedzi, udział w dyskusji, argumentacja),
- czytanie zalecanej literatury,
- przygotowanie pracy pisemnej (eseju).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	20
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	10 (samokształcenie) 20 (przygotowanie do zajęć) 5 (praca pisemna)
SUMA GODZIN	57
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. *Ilustrowany słownik terminów literackich. Historia, anegdota, etymologia*, red. Z. Kadłubek, B. Mytych-Forajter, A. Nawarecki, Gdańsk 2018 (tu hasło: *Esej*, oprac. T. Sławek, s. 168-171).
2. K. Wolny-Zmorzyński, A. Kaliszewski, J. Snopek, W. Furman, *Prasowe gatunki dziennikarskie*, Warszawa 2014 (tu: hasło: *esej*, s. 84-88).
3. *Polski esej literacki. Antologia*, wstęp i oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017, BN I 329 (tu: J. Tomkowski, *Wstęp* (rozdziały: *Gatunek i jego historia, Esej w Polsce, Tematy, Konteksty*)).
4. W. Głowala, *Próba teorii eseju literackiego* [w:] *Genologia polska. Wybór tekstów*, red. E. Miodońska-Brooks, A. Kulawik, M. Tatar, Wrocław 1983, s. 477-495.
5. M. Wyka, *Uwagi o polskim eseju* [w:] *Polski esej*, red. M. Wyka, Kraków 1991, s. 7-17.
6. C.K. Norwid, *Czarne kwiaty* [w:] *Polski esej literacki. Antologia*, wstęp i oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017, BN I 329, s. 5-29.

7. J. Tomkowski, *Moja historia eseju*, Warszawa 2013 (tu: *Pamiętnik artysty [Cyprian Norwid]*, s. 7-14; *Znacząca niepopularność [Jerzy Stempowski]*, s. 107-114).
8. J. Stempowski, *Esej dla Kasandry [w:] Kosmopolityzm i sarmatyzm. Antologia powojennego eseju polskiego*, wybór i oprac. D. Heck, Wrocław 2003, s. 55-68; *Księgozbiór przemysłowców [w:] Polski esej literacki. Antologia*, wstęp i oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017, BN I 329, s. 472-488.
9. Rebecca Solnit, *Mężczyźni objaśniają mi świat*, przeł. Anna Dierzgowska, Kraków 2017 (tu: *Mężczyźni objaśniają mi świat*, s. 7-22; *Babka pająk*, s. 74-87).
10. David Foster Wallace, *Rzekomo fajna rzecz, której nigdy więcej nie zrobię. Eseje i rozważania*, przeł. Jolanta Kozak, Warszawa 2016 (tu: *Wtórny sport w alei tornada*, s. 7-34).
11. Wojciech Nowicki, *Dno oka. Eseje o fotografii*, Wołowiec 2010 (tu: *Sahib*, s. 25-33; *Ostatnia podróż Marszałka*, s. 149-158; *Entropia*, s. 159-176).

Literatura uzupełniająca:

1. *Słownik terminów literackich*, red. J. Sławiński, Wrocław 1988 i wyd. nast. (tu hasło: eseje).
2. T.W. Adorno, *Esej jako forma [w:] tegoż, Sztuka i sztuki. Wybór esejów*, tłum. K. Krzemień-Ojak, wybór, wstęp K. Sauerland, Warszawa 1990.
3. M. Krakowiak, *Mierzenie się z esejem. Studia nad polskimi badaniami eseju literackiego*, Katowice 2012 (tu: *Literackość czy nieliterackość eseju*, s. 160-189; *Granice i ekspansywność formy. Eseizacja*, s. 217-238).
4. J. Tomkowski, *Wojna książek. Biblioteka i historia literatury*, Warszawa 2013 (tu: *Eseista jako literacki przemysłowca*, s. 288-310).
5. Zbigniew Herbert, *Siena [w:] Polski esej literacki. Antologia*, wstęp i oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017, BN I 329, s. 721-774 lub *Kosmopolityzm i sarmatyzm. Antologia powojennego eseju polskiego*, wybór i oprac. D. Heck, Wrocław 2003, s. 210-234.
6. W. Gombrowicz, *Sienkiewicz [w:] Polski esej literacki. Antologia*, wstęp i oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017, BN I 329, s. 576-591.
7. P. Jasienica, *Myśli o dawnej Polsce [w:] Polski esej literacki. Antologia*, wstęp i oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017, BN I 329, s. 669-718.
8. S. Vincenz, *Koniec świata [w:] Kosmopolityzm i sarmatyzm. Antologia powojennego eseju polskiego*, wybór i oprac. D. Heck, Wrocław 2003, s. 202-209.
9. J. Parandowski, *Praca [w:] Polski esej literacki. Antologia*, wstęp i oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017, BN I 329, s. 539-573.
10. A. Bobkowski, *Na drogach Francji [w:] Polski esej literacki. Antologia*, wstęp i oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017, BN I 329, s. 452-469.
11. C. Miłosz, *Niedziela w Brunnen [w:] Polski esej literacki. Antologia*, wstęp i oprac. J. Tomkowski, Wrocław 2017, BN I 329, s. 594-614.
12. W pracy pisemnej można wykorzystać również inne eseje z obu antologii.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej